

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Atsparios energetikos sąjungos ir perspektyvios klimato kaitos politikos pagrindų strategija“

[COM(2015) 80 final]

ir Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Siekiant elektros energijos tinklų jungiamųjų linijų pralaidumo 10 % tikslinio rodiklio Europos elektros energijos tinklo atitikties reikalavimams iki 2020 m. užtikrinimas“

[COM(2015) 82 final]

(2015/C 383/12)

Pranešėja: Ulla SIRKEINEN

Bendrapranešėjis: Pierre-Jean COULON

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2015 m. kovo 25 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Atsparios energetikos sąjungos ir perspektyvios klimato kaitos politikos pagrindų strategija“

[COM(2015) 80 final] ir

Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Siekiant elektros energijos tinklų jungiamųjų linijų pralaidumo 10 % tikslinio rodiklio Europos elektros energijos tinklo atitikties reikalavimams iki 2020 m. užtikrinimas“

[COM(2015) 82 final].

Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2015 m. birželio 16 d. priėmė savo nuomonę.

509-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2015 m. liepos 1–12 d. (liepos 1 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 100 narių vieningai balsavus už.

1. Išvados ir rekomendacijos

EESRK daro išvadą, kad:

1.1. ES energetikos politika iš dalies buvo sėkminga, visų pirma didinant atsinaujinančiąją energiją ir suteikiant vartotojams daugiau pasirinkimo galimybių. Vis dėlto dauguma energetikos politikos klausimų sprendžiami daugiausia kaip nacionalinio intereso klausimai.

1.2. Padaugėjo sunkumų – dujų tiekimo saugumui iškilusi rizika, didesnės energijos kainos, kenkiančios vartotojams, ir silpnėjantis pramonės konkurencingumas; didelės nepastovios atsinaujinančiosios energijos dalies poveikis elektros energijos sistemos stabilumui.

1.3. Reikalingos milžiniškos investicijos energijos tiekimui Europoje užtikrinti. Investuotojams reikia kuo labiau nuspėjamos ir patikimos politinės sistemos.

1.4. Siekiant tiekti tokią energiją, kokios europiečiai tikisi, energijos klausimas turi būti sprendžiamas nuosekliau. Valstybių narių bendradarbiavimas ir visiškai veikianti energijos vidaus rinka yra neišvengiami dalykai.

1.5. Pasiūlymas dėl Europos energetikos sąjungos yra patvirtintas ir jis turi būti įgyvendintas kuo skubiau. Todėl laisvas energijos judėjimas gali tapti ES penktąja laisve!

EESRK rekomendacijos:

1.6. Kad iniciatyva būtų sėkminga, prireiks aiškesnės informacijos – pagrindinės vizijos – kokios naudos iš energetikos sąjungos turės Europos piliečiai ir įmonės.

1.7. Svarbus prioritetas, greta energijos tiekimo saugumo ir tvarumo, turėtų būti veiksmas, susijęs su energijos sąnaudomis piliečiams ir įmonėms. Kai galutinių elektros energijos kainų padidėjimą lemia politiniai veiksmai, galima pagrįstai tikėtis koregavimo.

1.8. Energetika turėtų tapti pagrindine ES išorės politikos dalimi, atsižvelgiant į didėjančią energijos išteklių konkurenciją ir būtinybę įvairinti energijos tiekimo šaltinius.

1.9. Rengdama pasiūlymus dėl įvairių sričių energetikos teisės aktų peržiūros, kaip siūloma veiksmy plane ir kaip pritarė EESRK, Komisija turėtų vengti nenuoseklumo ir sąnaudų didinimo, o stengtis supaprastinti procedūras.

1.10. Metodai, skirti paskatinti vartotojus dalyvauti, turėtų būti rengiami kartu su pačiais vartotojais, įskaitant inovatyvų IRT taikymą. Energijos nepritekliaus problema turėtų būti sprendžiama pirmiausia socialinės politikos priemonėmis.

1.11. Siekiant išnaudoti didelį energijos vartojimo efektyvumo potencialą pastatuose ir transporte, pirmiausia reikia idėjų dėl inovatyvaus finansavimo.

1.12. Būtina struktūrinė ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS) reforma; be to, svarbu imtis priemonių sektoriuose, kuriems netaikoma ES ATLPS.

1.13. Kol nebus užtikrintos vienodos sąlygos visame pasaulyje, būtina rimtai atsižvelgti į anglies dioksido nutekėjimo problemą. Geriausius rezultatus pasiekusioms pramonės įmonėms turi būti visiškai atlygintas tiesioginių ir netiesioginių sąnaudų padidėjimas.

1.14. Atsinaujinančiosios energijos, įskaitant bioenergią, plėtojimas turi būti remiamas, tačiau tai neturėtų padidinti vartotojų sąnaudų.

1.15. Norint įveikti būsimus energetikos srities uždavinius, reikia skirti didesnę finansavimą moksliniams tyrimams ir inovacijoms. Jeigu energijos gamybos sąnaudų klausimas yra sprendžiamas kuo veiksmingiau ir tvariau, atsiveria daug ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo galimybių ES.

1.16. Naujas energetikos politikos valdymas turi užtikrinti įvairių energetikos aspektų nuoseklumą, taip pat ES lygmens tikslų įgyvendinimą. Nedelsiant turėtų būti pradėtas aktyvus pagalbinis Europos dialogas energetikos klausimais (EED), kurį pasiūlė EESRK.

1.17. Turi būti nedelsiant įgyvendintos priemonės, skirtos padidinti elektros energijos tinklų junglumą, įskaitant spartesnę tvirtinimo procesą. Galima būtų išanalizuoti, ar visiems vienodo tikslo galimybė iš tikrųjų yra realiai perspektyvi.

2. Įžanga

2.1. ES energetikos politikos pagrindiniai tikslai yra trys – tiekimo saugumas, tvarumas ir konkurencingumas. ES teisės aktai apima energijos rinkas, taip pat energijos aplinkos ir klimato aspektus. ES finansavimas paremia energijos mokslinius tyrimus ir technologinę bei infrastruktūros plėtrą. Energijos vartojimo efektyvumas iš esmės priklauso vietos ar nacionalinei atsakomybei, stebint vidaus rinkos aspektus. Sutartyse valstybėms narėms suteikiama teisė nuspręsti dėl savo energijos išteklių ir savo energijos rūšių derinio naudojimo.

2.2. Energetikos politika Europoje iš dalies buvo sėkminga. 20–20–20 tikslai (iki 2020 m.) sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir padidinti atsinaujinančiųjų energijos šaltinių naudojimą, atrodo, bus įgyvendinti pirma laiko, o energijos vartojimo efektyvumas bus beveik pasiektas, nors iš dalies dėl ekonomikos nuosmukio. Rinkos buvo atvertos ir vartotojams padaugėjo pasirinkimo galimybių. Vis dėlto energetikos politika iš esmės laikoma nacionaliniu klausimu. ES teisės aktai buvo lėtai arba ne visiškai įgyvendinti, realios veikiančios vidaus rinkos nepavyko sukurti. ES ir nacionaliniu lygmenimis politika įvairiais energetikos aspektais buvo nenuosekli ir dažnai nesubalansuota.

2.3. Kad taip nebūtų, 2010 m. Notre Europe-Jacques Delors Institute pasiūlė įsteigti Europos energetikos bendriją. Šią iniciatyvą aktyviai remia EESRK.

2.4. Pastaruoju metu padaugėjo naujų energetikos problemų. Kai kurios valstybės narės itin susirūpinusios dėl energijos tiekimo saugumo. Vartotojai, ypač tie, kurie yra pažeidžiami, dėl ekonomikos nuosmukio patiria didesnes energijos sąnaudas. Pramonė visais būdais siekia konkurencingumo mažindama energijos kainas konkuruojančiuose regionuose ir, jeigu pramonės nuosmukis daugelyje valstybių narių, kartu su anglies dioksido nutekėjimu, toliau tęsis, pavojus kils ne tik darbo vietoms ir augimui, bet ir pačiam perėjimo prie kitokio energijos vartojimo modelio procesui. Nepaisant didelės sėkmės atsinaujinančiosios energijos srityje, Europa gali prarasti lyderio pozicijas. Kai kuriose šalyse dėl nuolat didėjančios atsinaujinančiosios energijos dalies kyla elektros energijos sistemų valdymo problemų, o tradicinės energijos gamyba iš iškastinių energijos išteklių tampa vis labiau nepelninga. Komisijos nuomone, 2020–2030 m. reikalingos 2 000 mlrd. EUR vertės investicijos⁽¹⁾ užtikrinti energijos tiekimą, įskaitant investicijas į energijos gamybą ir tinklą: nepriklausomai nuo to, kokie energijos ištekliai bus pasirinkti – tradiciniai ar alternatyvūs.

3. Komisijos komunikatas

3.1. Naujoji Jean-Claude Juncker vadovaujama Komisija energetikos politiką įtraukė į dešimties prioritetinių sričių sąrašą. 2014 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba nustatė energetikos ir klimato politikos tikslus iki 2030 m.: bent 40 % sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m. rodikliais, bent 27 % padidinti atsinaujinančiosios energijos kiekį ir bent 27 % padidinti energijos vartojimo efektyvumą.

3.2. 2015 m. vasario 25 d. Komisija pateikė komunikatą „Atsparios energetikos sąjungos ir perspektyvios klimato kaitos politikos pagrindų strategija“⁽²⁾. Strategija apima penkias glaudžiai susijusias ir viena kitą papildančias dimensijas, kuriomis siekiama užtikrinti didesnę energijos tiekimo saugumą, tvarumą ir konkurencingumą:

- energijos tiekimo saugumas, solidarumas ir pasitikėjimas,
- visiškai integruota Europos energijos rinka,
- energijos vartojimo efektyvumas kaip energijos poreikio mažinimo priemonė,
- ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas,
- moksliniai tyrimai, inovacijos ir konkurencingumas.

3.3. Strategijoje pateikiama bendra Komisijos vizija dėl energetikos sąjungos. Remdamasi trumpais penkiose dimensijose kylančių problemų aprašymais, ji pasiūlė penkiolika veiksmų. Pridėjame veiksmų plane išvardijami Komisijos numatyti veiksmai, visų pirma šiems ir 2016 metams. Daugelis jų yra galiojančių teisės aktų persvarstymas.

3.4. Į tą patį dokumentų rinkinį įeina ir Komisijos komunikatas „Siekiant elektros energijos tinklų jungiamųjų linijų pralaidumo 10 % tikslinio rodiklio. Europos elektros energijos tinklo atitikties reikalavimams iki 2020 m. užtikrinimas“⁽³⁾ bei komunikatas „Paryžiaus protokolas. Kaip švelninsime klimato kaitą pasaulyje po 2020 m.“⁽⁴⁾?

⁽¹⁾ COM(2014) 903 *final*.

⁽²⁾ COM(2015) 80 *final*.

⁽³⁾ COM(2015) 82 *final*.

⁽⁴⁾ COM(2015) 81 *final*.

4. Bendrosios pastabos

4.1. Komitetas mano, kad Europos Komisijos iniciatyva dėl Europos energetikos sąjungos panaši į ankstesnę idėją dėl Europos energetikos bendrijos, todėl šiai iniciatyvai pritaria.

4.2. Kad būtų galima patenkinti didelius poreikius, nuo 2020 m. investuotojams kuo greičiau reikalinga nuspėjama ir patikima teisės aktų sistema. Komisijos nurodyti veiksmai ir veiksmų planas neapima didelių pokyčių, o numato tik galiojančių teisės aktų persvarstymą ir atnaujinimą. Svarbiausia – įgyvendinimas. Dabar kaip niekad svarbu, kad nebūtų nukrypta nuo tvarkaraščio. Žinoma, ne mažiau svarbu, kad nei Parlamentas, nei Taryba nevilkintų sprendimų šiais klausimais.

4.3. Vis tik EESRK mano, jog tam, kad ši iniciatyva būtų sėkminga, reikia aiškesnės informacijos – pagrindinės vizijos dėl to, kokią naudą iš energetikos sąjungos gaus Europos piliečiai ir įmonės. Ši vizija turėtų būti vienas didžiausių atitinkamų sprendimus priimančių asmenų prioritetų.

4.4. Daugelis suinteresuotųjų subjektų sunerimą dėl nesuderintų teisės aktų ir kišimosi į pernelyg daug energetikos ekonomikos aspektų. Siekiant užtikrinti tai, ko tikisi europiečiai, ypač atsižvelgiant į naujus uždavinius, energetikos klausimai turi būti sprendžiami nuosekliau. Tai pasakytina apie įvairius šios politikos tikslus ir sritis, taip pat nacionalinius, palyginti su platesniais bendrais ES, interesais.

4.5. EESRK yra įsitikinęs, kad valstybių narių bendradarbiavimas ir visiškai veikianti energijos vidaus rinka yra neišvengiama siekiant energetikos politikos tikslų. Daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos reikia siekiant sumažinti priklausomybę nuo išorės tiekėjų ir išmetamųjų teršalų kiekį. Jau dabar akivaizdu, kad elektros energijos sistemai tiekiant daugiau nepastovių atsinaujinančiųjų išteklių energijos reikia didesnės rinkos nei nacionalinė. Atsarginių pajėgumų, didžiausio energijos poreikio ir dujų saugojimo sąnaudos didesnėje rinkoje taip pat mažesnės.

4.6. Svarbus prioritetas, greta energijos tiekimo saugumo ir tvarumo, turėtų būti veiksmas, susijęs su energijos sąnaudomis piliečiams ir įmonėms. Kai piliečiai jaučiasi tolstantys nuo ES ir patiria sunkumų sulėtėjus ekonomikos augimui, be jokios abejonės, didelį susirūpinimą jiems kelia energijos sąnaudos. Tą patį galima pasakyti ir apie įmones, visų pirma MVĮ, ir jų darbuotojus, konkuruojančius tarptautinėse rinkose.

4.7. Tais atvejais, kai galutinės energijos kainos, visų pirma elektros energijos, kyla iš esmės dėl politinių sprendimų dėl mokesčių ir rinkliavų, galima pagrįstai tikėtis koregavimo. Komisija turėtų įgyvendinti savo planus dėl kainų peržiūrėjimo ir paramos priemonių orientavimo. Be to, Komisija turėtų paaiškinti, kokį poveikį kainoms turės planuojami apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos pokyčiai ir pažadėtas subsidijų aplinkai kenkiantiems energijos ištekliams nutraukimas⁽⁵⁾.

5. Konkrečios pastabos

Energetinis saugumas, solidarumas ir pasitikėjimas

5.1. EESRK pritaria Komisijos nuostatai, kad energetinio saugumo pagrindas yra energijos vidaus rinkos sukūrimas ir efektyvesnis energijos vartojimas. Be to, tarptautinei geopolitinei arenai turi būti skiriama gerokai daugiau dėmesio. Pasaulinė konkurencija dėl energijos išteklių didės, todėl ji ir energijos tiekimo į ES įvairinimas turėtų būti svarbiausios ES išorės ir prekybos politikos dalys.

5.2. Energijos šaltinių įvairinimas iš esmės yra nacionalinio energijos rūšių derinio ir tiekimo galimybių klausimas. ES gali ir turėtų remti infrastruktūros plėtrą. Dujų tiekimui šiuo metu skiriama ypač daug dėmesio. Dujų paklausos raidą ES reikėtų kruopščiai išnagrinėti ir investicijų į infrastruktūrą prognozės turėtų būti pakoreguotos pagal ją. Daugiau dėmesio turėtų būti skirta kitiems energijos šaltiniams, pavyzdžiui, vietiniams.

⁽⁵⁾ Tarptautinio valiutos fondo duomenimis, Europoje jos siekia 330 mlrd. EUR per metus.

5.3. Valstybės narės turėtų suprasti, kad joms pačioms yra naudinga glaudžiau bendradarbiauti ir keistis informacija rinkoje – dujų ar kitokioje, kai jos susiduria su dominuojančiu tiekėju arba karteliu. Bendradarbiavimas neturėtų trukdyti rinkai veikti. Tikimasi valstybių narių solidarumo, tačiau jis gali būti paremtas tik pasitikėjimu ir bendrų išipareigojimų ir taisyklių laikymusi. Energetinių salų problemoms reikalingas ypatingas dėmesys, įskaitant salų ypatumus, palyginti su žemynine dalimi.

Visiškai integruota energijos vidaus rinka

5.4. Kuriant energetikos sąjungą itin svarbu atnaujinti elektros energijos ir dujų tinklus. Elektros energijos tinklų sujungimo klausimas bus aptartas 6 skyriuje, remiantis komunikatu šia tema.

5.5. Energija, ypač elektros energijos rinkos, kenčia dėl neišsamiai įgyvendintų atitinkamų direktyvų ir vis dar menko perdavimo sistemos operatorių ir nacionalinių reguliavimo institucijų bendradarbiavimo. EESRK remia Komisijos pasiūlymus dėl šių klausimų, tačiau perspėja, kad neturėtų didėti administracinė našta ir sąnaudos.

5.6. Sąsajos tarp didmeninės ir mažmeninės rinkos yra silpnos arba bent jau neaiškios – reikia daugiau skaidrumo dėl kainodaros. Atrodo, svarbiausi klausimai yra nepakankami kainų signalai investuotojams ir nepakankamas paklausos lankstumas. Pagrindiniai iššūkiai – didėjanti atsinaujinančiosios energijos dalis ir perteklinių pajėgumų klausimas, susijęs su pusiausvyros poreikiu ir pajėgumais didžiausio energijos poreikio metu. Būtina peržiūrėti atitinkamus teisės aktus, tačiau Komisija, rengdama tuos aktus, turėtų stengtis nedidinti sąnaudų naudotojams ir remti tarpvalstybinėms rinkoms palankius sprendimus.

5.7. Vis daugiau elektros energijos ir dujų rinkų jau tapo *de facto* kaimyninių šalių regioninėmis rinkomis. Tai teigiamas pokytis, kai stengiamasi plėtoti ES rinkas, ir tokį pokytį turėtų paremti teisės aktų rengėjai. Visų pirma, regionai ir, žinoma, ES turėtų dalytis geros praktikos pavyzdžiais ir patirtimi. Šiuo atveju taip pat turi būti vengiama didesnės administracinės naštos.

5.8. Mums visiems turi rūpėti, kad vartotojai aktyviai dalyvautų energijos rinkose, tačiau prievarta to daryti negalima. Kruopščiai pasirinkti metodai, ypač inovatyvus IRT taikymas, turi būti rengiami bendradarbiaujant su pačiais vartotojais, siekiant išnaudoti reagavimo į paklausą potencialą ir taip sumažinti sąnaudas.

5.9. Daugelyje valstybių narių pažeidžiami vartotojai tapo dar pažeidžiamesni šiandieninės ekonominės padėties sąlygomis. EESRK pritaria Komisijos požiūriui visų pirma remti šiuos vartotojus pakankamomis socialinės politikos priemonėmis. Energijos nepriteklaus observatorija, kurią Komitetas pasiūlė anksčiau, padėtų nustatyti realius poreikius.

Energijos vartojimo efektyvumas – būdas mažinti energijos paklausą

5.10. EESRK pritaria Komisijai efektyvaus energijos vartojimo klausimu, kad didžiąją darbo dalį reikia atlikti nacionaliniu ir vietos lygmeniu. Sėkmingos ES priemonės šioje srityje buvo ženklavimo ir ekologinio projektavimo taisyklės, kurias būtina reguliariai peržiūrėti.

5.11. EESRK palankiai vertina Komisijos ketinimą pateikti pasiūlymus, siekiant užtikrinti, kad reagavimo į paklausą ir energijos vartojimo efektyvumo priemonės galėtų vienodomis sąlygomis konkuruoti energijos rinkoje, jeigu tai atitinka realius vartotojų interesus.

5.12. EESRK sutinka, kad energijos vartojimo efektyvumo statybų ir transporto sektoriuje – arba iš esmės taupymo – potencialas yra didelis ir turėtų būti panaudojamas kruopščiai parengtomis priemonėmis. Pavyzdžiui, pastatų energinio naudingumo sertifikavimo ir statybinių medžiagų ženklavimo sistemos turėtų būti peržiūrėtos. Trūksta naujoviško finansavimo idėjų.

Ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas

5.13. EESRK rengia atskirą nuomonę dėl pasirengimo Paryžiaus konferencijai. EESRK iš esmės pritaria ES pastangoms imantis šių labai svarbių veikslių siekiant užtikrinti pasaulinio masto pakankamus ir teisiškai privalomus išpareigojimus.

5.14. Be to, kaip ir ankstesnėse savo nuomonėse, EESRK remia ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS) struktūrinės reformos pasiūlymus. Taip pat svarbūs yra sprendimai dėl būsimų, iš esmės nacionalinių, priemonių, kurių teks imtis ateityje sektoriuose, kuriems netaikoma ES ATLPS.

5.15. Kol nebus užtikrintos vienodos konkurencijos sąlygos visame pasaulyje, ES turi rimtai atsižvelgti į anglies dioksido nutekėjimo problemą. Daug energijos suvartojantiems sektoriams, kuriems gresia anglies dioksido nutekėjimo pavojus, turi būti užtikrintas ES ATLPS padidėjusių tiesioginių ir netiesioginių sąnaudų, susijusių su šiltnamio efektą sukeliančių dujų veiksmingumu, atlyginimas, padengiant visas geriausių rezultatų pasiekusių subjektų sąnaudas. Siekiant atlyginti netiesiogines sąnaudas, būtina ES masto sistema, kad būtų išvengta konkurencijos ES viduje.

5.16. EESRK labai pritaria siekiui užtikrinti, kad ES būtų lyderė atsinaujinančiosios energijos srityje. Paramos priemonės yra reikalingos, tačiau jos turėtų derėti su konkurencijos ir rinkos taisyklėmis, būti grindžiamos rinkos dėsniais, vengiant didėjančių energijos kainų galutiniais vartotojams. Brandžioms ir konkurencingoms technologijoms parama turėtų būti nutraukiama laipsniškai. Šiuo požiūriu EESRK remia Komisijos pastangas.

5.17. ES tikslas turėtų būti ne tik atsinaujinančiosios energijos plėtra, bet ir priklausomybę nuo iškastinio kuro mažinančių visų rūšių technologijų ir sprendimų – švarių technologijų – vystymas.

5.18. EESRK pritaria Komisijos nuomonei, kad ES turi investuoti į ekologišką augalinės kilmės ekonomiką kaip svarbų patikimos atsinaujinančiosios energijos šaltinį. Rengiant šios srities planus, turi būti atsižvelgiama į poveikį aplinkai, žemės naudojimą ir maisto produktų gamybą. Potencialo turi ir hidroenergija.

Į mokslinius tyrimus, inovacijas ir konkurencingumą orientuota energetikos sąjunga

5.19. EESRK pritaria siūlomai naujai mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijai, tačiau pakartoja savo ankstesnėse nuomonėse išdėstytą požiūrį, kad reikia skirti daugiau išteklių siekiant spręsti būsimus energetikos srities uždavinius. Komitetas pabrėžia, kad pirmiausia būtina skatinti privatų finansavimą naudojant ES priemones ir aktyviau dalyvauti pasauliniu mastu vykstančiame bendradarbiavime mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros klausimais.

5.20. Vis tik ES konkurencingumas priklauso ne tik nuo pažangiausių energetikos ir su klimatu susijusių technologijų. Konkurencingumas taip pat arba net dar labiau yra susijęs su kuo veiksmingesniais ir tvaresniais energijos gamybos būdais, kurie yra pažangesni nei konkurentų. Tai platesnis ir patikimesnis būdas užtikrinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Europoje.

5.21. Perėjimas prie kitokio energijos vartojimo modelio svarbus visuose ekonomikos sektoriuose. EESRK pabrėžia savo tvirtą nuomonę, kad perėjimas turi būti teisingas ir sąžiningas. Mokymas ir mokymasis visą gyvenimą yra pagrindinės sėkmę lemiančios priemonės. Socialinis dialogas ES ir nacionaliniu lygmenimis yra labai svarbus šiame procese.

Energetikos sąjungos valdymas

5.22. EESRK visiškai pritaria Komisijos pastangoms užtikrinti darną tarp valstybių narių įvairių energetikos politikos aspektų ir veiklos koordinavimo. Naujuoju valdymu turi būti siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi ES lygmens tikslų 2030 metams. Tačiau valstybėms narėms neturėtų būti nustatomi didesni planavimo ar ataskaitų teikimo įpareigojimai – dabartiniai reikalavimai turi būti supaprastinti.

5.23. EESRK džiaugiasi, kad Europos Komisija atsižvelgė į jo iniciatyvą dėl Europos dialogo energetikos klausimais su suinteresuotaisiais subjektais. Dabar laukiama, kol bus pateiktas išsamus veiksmų planas.

6. Pastabos dėl komunikato dėl elektros energijos tinklų jungčių 10 % planinio rodiklio įgyvendinimo

6.1. Didinant atsinaujinančiosios nepastovios energijos naudojimo dalį ir siekiant mažinti piko meto ir rezervinių pajėgumų sąnaudas, reikalingi didesni tinklo pajėgumai. Poreikis turėti daugiau jungčių pajėgumų dažnai būna akivaizdus ir netgi neatidėliotinas. Stebina tai, kad daugeliu atvejų esame dar labai toli nuo 10 % tikslo įgyvendinimo. Komunikate siūlomos priemonės yra vertinamos palankiai. EESRK jau anksčiau atkreipė dėmesį į šį klausimą, be kita ko, neseniai priimtoje nuomonėje savo iniciatyva dėl Europos bendradarbiavimo energetikos tinklų srityje.

6.2. Bendro intereso projektų metodas, atrodo, yra tinkamas. Be to, panašu, kad būtų veiksminga pirmenybę teikti projektų, galinčių labiausiai padidinti tinklų jungiamųjų linijų pralaidumą, kuris, palyginti su dabartiniu lygiu, nesiekia 10 %, finansavimui. Taip pat atrodo, kad pagrįsta atsižvelgti į minėtų šalių ekonominę padėtį.

6.3. Būtina nedelsiant visiškai įgyvendinti TEN-E reglamentą. Reikalingos pastangos sutrumpinti patvirtinimo procedūras. Be to, šioje srityje reikėtų išanalizuoti visas galimybes siekiant sušvelninti ir paspartinti procesus, kuo anksčiau įtraukiant vietos suinteresuotuosius subjektus. EESRK šiuo tikslu, *inter alia*, siūlo įsteigti Europos dialogą energetikos klausimais. Į tai turėtų būti atsižvelgta rengiant pasiūlymą dėl energetikos infrastruktūros forumo.

6.4. Vis dėlto būtų galima ištirti, ar perspektyvu tokį pat tikslą nustatyti visoms valstybėms narėms, nepriklausomai nuo jų dydžio, energijos rūšių derinio, kaimynystės ir kt. Subalansuota elektros energijos kaina gali būti naudojama kaip jungiamųjų linijų pakankamų pajėgumų rodiklis.

Bruselis, 2015 m. liepos 1 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE